

Projectvoorstellen

Platform Roma-gemeenten

maart 2010

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Projectvoorstellen.....	5
Gemeente Nieuwegein.....	5
Gemeente 's-Hertogenbosch.....	8
Gemeenten Enschede en Oldenzaal.....	14
Gemeente Veldhoven.....	19
Gemeente Utrecht.....	22
Gemeente Capelle aan den IJssel.....	24
Gemeente Ede.....	28
Gemeente Sittard-Geleen.....	32
Gemeente Lelystad.....	35
Begroting.....	37

Inleiding

Op 8 oktober 2009 heeft minister Van der Laan tijdens het Algemeen Overleg (AO) Roma kinderen laten weten dat de ministeries van VROM/WWI en OCW in 2010 een bedrag van € 600.000, - beschikbaar stellen om de schoolgang van Roma kinderen te bevorderen. Tijdens de vergadering van het Platform Roma-gemeenten op 10 december 2009 is door de bestuurders en rijksambtenaren besloten dat de platformgemeenten in aanmerking kunnen komen voor de rijkssubsidie. Hierbij is het van belang dat gemeenten die een projectaanvraag indienen aandacht geven aan de door het rijk gestelde randvoorwaarden.

Van de 12 platformgemeenten hebben 10 gemeenten een voorstel ingediend¹. Dit zijn de gemeenten: Nieuwegein, 's-Hertogenbosch, Enschede, Oldenzaal, Veldhoven, Utrecht, Capelle aan den IJssel, Ede, Sittard-Geleen en Lelystad. De gemeenten Oldenzaal en Enschede hebben een gezamenlijk voorstel gemaakt. De projectvoorstellen zijn de afgelopen weken door de ambtenaren en bestuurders van het platform besproken. De platformleden zijn van mening dat de randvoorwaarden van het rijk in de projectvoorstellen zijn gewaarborgd en dat de diversiteit aan voorstellen de gemeenten en het rijk de mogelijkheid geeft te onderzoeken welke methodieken en activiteiten tot goede resultaten leiden bij leerplichtige Roma kinderen in het algemeen en bij Roma meisjes in het bijzonder. Het platform hecht veel waarde aan onderlinge kennisuitwisseling en het documenteren van goede voorbeelden en is bereid om deze kennis te delen met externe partijen.

De projecten worden zoveel mogelijk ingepast binnen bestaand lokaal onderwijsbeleid en maken in een aantal gemeenten deel uit van een bredere integrale aanpak van de maatschappelijke problematiek van de Roma.

In slechts een enkel geval is de Roma gemeenschap betrokken bij de ontwikkeling van de projectplannen. Het platform is van mening dat het thema versterking van de leerplichthandhaving zich niet leent voor inspraak uit de doelgroep. De rijksfinanciering is immers in eerste instantie bedoeld voor de versterking van de gemeentelijke aanpak op dit terrein. Daarnaast is in de meeste platformgemeenten geen sprake van een representatieve vertegenwoordiging van de Roma gemeenschap en zoekt men vanuit de gemeenten nog naar een goede manier om de dialoog met de Roma inwoners te voeren.

In een deel van de bijgaande projectvoorstellen staat een versterking van de handhaving van de leerplicht centraal. Bijvoorbeeld door extra menskracht aan te trekken of op een andere wijze te gaan werken met de complexe doelgroep. De leerplichtafdelingen van de gemeenten zijn vaak niet of onvoldoende ingericht op het werken met Roma gezinnen die vrijwel allemaal onder de noemer multiprobleemgezinnen vallen. Doordat er in het verleden jarenlang van gemeentelijke kant vaak onvoldoende consequent en volhardend werd gehandhaafd is de doelgroep niet gewend aan uitvoering en handhaving van bestaande regelgeving. Hierdoor ontbreekt duidelijkheid en is er sprake

¹ Lid van het platform zijn: Nieuwegein, Enschede, Oldenzaal, Veldhoven, Utrecht, Capelle aan den IJssel, Lelystad, Ede, Sittard-Geleen, Stein, 's-Hertogenbosch en Amsterdam Zuid-Oost.

van verworven “eigen” rechten en zorgmijdend gedrag. Angst voor het onbekende en de intimidaties/bedreigingen vanuit de doelgroep blijken veel meer van invloed te zijn op het handelen of het juist niet handelen van de professionals dan voorheen werd waargenomen.

De platformgemeenten streven ernaar om uiteindelijk alle Roma kinderen op school te krijgen en te houden. Dit zal echter stapsgewijs moeten verlopen, vanwege de complexe problemen en de geringe capaciteit. Vaak is een één op één benadering nodig. Vandaar dat er in de projectvoorstellen realistische (tussen)resultaten worden benoemd. In één jaar tijd is het niet mogelijk om langdurige achterstanden weg te werken en 100 % van de Roma dossiers te behandelen. Maar met de financiële impuls van het rijk kunnen we hier wel naar toewerken.

Zoals ook minister Van der Laan tijdens het AO al aangaf zijn de maatschappelijke vraagstukken van de Roma complex en is de problematiek hardnekkig. De platformleden vinden het daarom positief dat het onderwerp nu ook in politiek Den Haag op de agenda staat. De financiële bijdrage voor versterking van de leerplicht wordt door de platformleden gezien als een goed begin van een proces, waarin een integrale aanpak gericht op handhaving en zorg centraal staat en waarbij verdere ondersteuning van het rijk van essentieel belang is.

Projectvoorstellen

Gemeente Nieuwegein

1. Inleiding/aanleiding

1.1. Achtergrond

Naar aanleiding van de groeiende maatschappelijke problematiek rondom Roma inwoners werd op initiatief van de gemeente Nieuwegein eind 2008 landelijk steun gevraagd bij de rijksoverheid. Samen met andere Roma gemeenten werd een platform bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten opgericht. In dit nieuwe samenwerkingsverband werd verder gezocht naar landelijke erkenning van de Roma problematiek op lokaal niveau en naar concrete ondersteuning van het Rijk bij de integrale aanpak van deze problematiek.

Tijdens een Algemeen Overleg in de Tweede Kamer in september 2009 werd de thematiek rondom de Roma ook politiek op de kaart gezet en erkent dat gemeenten ondersteuning nodig hebben om tot een gerichte en integrale aanpak te komen. Vanuit de begrotingen OCW en VROM werd uiteindelijk financiering toegezegd aan de leden van het Roma platform om een onderdeel van de problematiek, namelijk de slechte schoolgang onder de Roma kinderen, beter aan te pakken.

1.2. Probleembeschrijving in Nieuwegein

Nieuwegein heeft naar schatting 400 Roma inwoners. De afgelopen jaren bleken de problemen van en met Roma inwoners van Nieuwegein ernstiger te zijn geworden. Eind 2008 concludeerde de gemeente samen met een groot aantal lokale maatschappelijke organisaties dat:

- De Roma gemeenschap ten opzichte van andere bevolkingsgroepen in Nieuwegein de grootste afstand tot arbeid, scholing en participatie heeft,
- Er binnen en rondom de Roma gemeenschap sprake is van toenemende problematiek als woonoverlast, criminaliteit, schuldenopbouw, uitkeringsafhankelijkheid en psychosociale en gezondheidsproblematiek.
- Het grootste deel van de moeilijk bereikbare multiprobleemgezinnen in Nieuwegein uit gezinnen met een Roma achtergrond bestaat.
- 30 jaar inspanning van gemeente en maatschappelijk organisaties niet hadden geleid tot een duurzame verbetering in de maatschappelijke positie van de Roma in Nieuwegein.

1.3. Huidige integrale aanpak

Vanwege de ernst en complexiteit van de problemen rondom de Roma koos de gemeente voor de ontwikkeling van een nieuwe integrale aanpak van deze problematiek. De basis van deze nieuwe aanpak wordt gevormd door de methodiek Wisselgeld.

Wisselgeld startte in januari 2009 en richt zich gedurende een pilotperiode van drie jaar op de begeleiding van multiprobleemgezinnen met een Roma achtergrond. Hierbij is sprake van een integrale inzet: van preventie tot en met repressie. Van zorg tot en met handhaving.

Wisselgeld draait om de inzet van intermediairs die contact leggen met Roma gezinnen en de bij het gezin betrokken instanties. Zij stellen per gezin een plan van aanpak op en voeren hier regie op. Dit moet leiden tot een positieve verandering binnen het gezinssysteem en een professionalisering en betere samenwerking met/van de betrokken instanties.

De doelstelling van de integrale aanpak van de Roma problematiek is vijfledig:

- Verbeteren schoolgang
- Verminderen overlast
- Tegengaan armoede
- Tegengaan uitkeringsafhankelijkheid
- Terugdringen criminaliteit.

Om deze doelstellingen te bereiken investeert de gemeente € 400.000,- per jaar uit eigen middelen en versterkte hiermee haar eigen capaciteit. Naast de inzet van drie intermediairs en een operationeel projectleider werden ook de afdelingen Leerplicht en Werk en Inkomen versterkt met extra menskracht. Daarnaast werd samenwerking gezocht met externe partnerorganisaties als de politie, het Openbaar Ministerie, Bureau Jeugdzorg, maatschappelijk werk, GGD en de Raad voor Kinderbescherming. De samenwerking werd halverwege 2009 vastgelegd in een convenant.

1.4. Kind en gezin centraal

Binnen de methode Wisselgeld staat het Roma kind en het gezin centraal. Onderwijs en scholing zijn de belangrijkste voorwaarden om verbetering aan te brengen in de participatie in de Nederlandse samenleving. In het Nieuwegeinse primair onderwijs werd de afgelopen jaren weliswaar een stijging waargenomen van deelname van Roma kinderen, maar in het voortgezet onderwijs werden nog weinig resultaten geboekt. Per 1 januari 2010 zijn er 94 Roma dossiers aanwezig in de bestanden van de afdeling Leerplicht. Hier zit ook de meest ingewikkelde groep in: de Roma meisjes in de leeftijd van 12-18 jaar. In Nieuwegein gaat er geen enkel meisje in deze leeftijdsgroep naar het regulier onderwijs.

Ondanks de start van de Wisselgeldmethodiek en de versterking van de afdeling leerplicht in het afgelopen jaar blijkt dat veel Roma kinderen in Nieuwegein nog steeds niet of zeer beperkt naar school gaan. De extra menskracht bij Leerplicht heeft weliswaar geleid tot tijdelijke vermindering van het aantal verzuimende Roma kinderen in het eerste halfjaar van 2009, maar bij de start van het nieuwe schooljaar 2009-2010 bleek er weer een terugval te hebben plaatsgevonden. Wel is er veel meer inzicht gekomen in de diverse dossiers en de multiproblematiek in de betrokken gezinnen.

Doordat er in het verleden jarenlang van gemeentelijke kant onvoldoende consequent werd gehandhaafd is de doelgroep niet gewend aan uitvoering en handhaving van bestaande regelgeving. Hierdoor ontbreekt duidelijkheid en is er sprake van verworven "eigen" rechten en zorgmijndend gedrag. Angst voor het onbekende en de intimidaties/bedreigingen vanuit de doelgroep blijken veel meer van invloed te zijn op het handelen of het juist niet handelen van de professionals dan voorheen werd waargenomen.

We constateren dat er een zeer specifieke expertise en intensieve behandeling van de Roma dossiers noodzakelijk is om een duurzame verbetering tot stand te brengen. Het is schrijnend dat het de

gemeente op dit moment onvoldoende lukt om de Roma kinderen het recht op onderwijs te garanderen, ondanks de extra inspanningen.

De oplossing ligt volgens ons echter niet in het zoeken naar meer extra reguliere inzet leerplicht voor de bediening van deze doelgroep. Met een aantal van 94 Roma dossiers en de wetenschap dat er een langdurige behandeling en monitoring van de dossiers noodzakelijk is om tot een duurzaam en effectief resultaat te komen is een tijdelijke hands-on methode niet de gewenste. Indien we de extra inzet na een jaar niet meer kunnen voortzetten kan een tijdelijke versterking zelfs tot negatieve effecten leiden. De schoolgang zal na de tijdelijke impuls weer verminderen en uiteindelijk zullen de kinderen weer onvoldoende deelnemen aan het onderwijs. De geschiedenis heeft ons dit al meerdere malen geleerd.

De gemeentelijke afdeling leerplicht heeft momenteel echter niet voldoende capaciteit en kennis van de doelgroep in huis om de zeer intensieve en complexe dossiers consequent en langdurig effectief te behandelen. Ook de ketensamenwerking rondom het bevorderen van de schoolgang blijkt intensief en tijdrovend: het integraal samenwerken heeft veel overleg en afstemming nodig met externe organisaties zoals Bureau Jeugdzorg, de scholen, het openbaar Ministerie en de politie.

1.5. Welke inzet is er nodig om tot structurele verbetering te komen?

Om uiteindelijk tot een structurele wijziging in de bestaande situatie te komen willen wij de inzet van de afdeling Leerplicht ten aanzien van de Roma doelgroep professionaliseren. Uitgangspunt hierbij is dat het met de reguliere inzet van de afdeling Leerplicht ook mogelijk moet zijn om de complexe Roma dossiers op effectieve wijze te behandelen.

Hiervoor is het wenselijk dat zo spoedig mogelijk een onafhankelijke coach/expert wordt aangetrokken ter versterking van de afdeling in het komend jaar. Deze expert krijgt als belangrijkste opdracht mee om kritisch te kijken naar bestaande processen en werkwijzen en iedere medewerker zodanige tools en skills bij te brengen zodat er een effectieve en eenduidige, maar vooral ook plezierige manier van werken ontstaat met deze complexe dossiers. Hierbij kiezen we voor een *learning on the job* benadering: de expert zal ook als uitvoerend voorman/vrouw meewerken om de nieuwe werkwijze zichtbaar te maken en over te dragen.

Het gaat hierbij ook om het stimuleren tot doorpakken, waarbij de expert het operationele werkveld antwoord moet geven op het omgaan met slachtoffergedrag of intimidaties, zodat de uitvoerende professionals niet het gevoel hebben er alleen voor te staan.

Dit is echter niet genoeg. Gezien de complexiteit van de problematiek en de houding van Roma ouders cq de Roma gemeenschap is er meer nodig dan de inzet van een expert/coach binnen de afdeling leerplicht. Bijvoorbeeld: de belangrijkste reden voor het verzuim onder Roma meisjes boven de 12 jaar ligt in de opstelling van de ouders/gemeenschap. Omdat de meisjes zich binnen de Roma traditie vanaf deze leeftijd moeten voorbereiden op het huwelijk willen de ouders ze zoveel mogelijk thuis houden en niet met jongens in contact laten komen.

Het is al vaker gebleken dat men niet kan insteken op één probleem binnen de multiproblematiek zonder ook op andere terreinen een investering te doen. Het is van groot belang dat de directe omgeving van het kind ook meebeweegt. Als je alleen de schoolgang aanpakt dan zal je direct uitkomen op problemen op andere leefgebieden.

Er is invloed nodig om de verantwoordelijkheid van de ouders en de Roma gemeenschap aan de kaak te stellen. Bij soortgelijke problematiek wordt de invloed en inzet vanuit de eigen gemeenschap cruciaal geacht. Nieuwegein is er echter nog niet in geslaagd om een dergelijke ingang binnen de eigen gemeenschap te vinden. Hoewel er veel contacten op gezinsniveau zijn sinds de start van de Wisselgeldmethodiek is de gemeentelijke informatie- en onderhandelingspositie nog onvoldoende om een positieve mentaliteitsverandering tot stand te brengen en echte participatie van de Roma, zowel jongens als meisjes, op gang te brengen.

De expert zal op dit onderdeel ook ingezet worden en een ingang binnen de Roma gemeenschap moeten creëren. De expert zal de Roma gemeenschap aanspreken op haar eigen verantwoordelijkheid (met name waar het gaat om de schoolgang van Roma meisjes) en de gemeente in contact brengen met de gemeenschap om zodoende samen te werken aan een verbetering in de participatie in het onderwijs. De expert werkt hierin nauw samen met de intermediairs die binnen het project Wisselgeld zijn aangesteld.

2. Doel van het project

Lange termijn:

De inzet van de expert moet bijdragen aan de verbetering van de schoolgang van Roma kinderen in Nieuwegein.

Korte termijn:

De inzet van een expert moet bijdragen aan:

- een effectievere en efficiëntere inzet van de afdeling Leerplicht met betrekking tot de Roma dossiers
- het oppakken en afronden van een aantal Roma dossiers
- het meetbaar maken van de resultaten ten aanzien van deze doelgroep
- het verbeteren van de gemeentelijke contacten met de doelgroep.

3. Doelgroep

De inzet van de expert richt zich op de ambtenaren van de afdeling leerplicht.

Achterliggende doelgroep bestaat uit de leerplichtige Roma kinderen in Nieuwegein, met een speciale focus op Roma meisjes vanaf 12 jaar.

4. Verwachte resultaten

- Op 1 februari 2011 is 50% van de Roma dossiers bij Leerplicht in behandeling (van het totaal van 94 dossiers op 1/1/2010).
- op 1 februari 2011 is er een plan van aanpak/procesbeschrijving vastgelegd, waarin concrete handvatten worden geven voor het duurzaam vasthouden van een nieuwe werkwijze ten aanzien van de Roma kinderen.

5. Aanpak/Activiteiten

- Analyse van de huidige situatie

De expert start intensief (minimaal 5 dagdelen per week) en maakt eerst een analyse van de huidige werkwijze/processen. Dit gebeurt o.a. door gesprekken te voeren met het afdelingshoofd en de coördinator Leerplicht, de programmaleiding Wisselgeld en de betrokken uitvoerende collega's. Ook met de ketenpartners (scholen, Bureau Jeugdzorg, politie, OM, Raad v. Kinderbescherming) wordt gesproken. Daarnaast worden dossieronderzoek gedaan en relevante beleidsstukken, afdelingsplannen, best practices uit andere gemeenten e.d. bestudeerd.

- Advies

Op basis van deze informatie zal uiteindelijk een eerste advies uitgebracht worden aan het afdelingshoofd Leerplicht en de programmaleiding Wisselgeld en zal er een plan van aanpak worden opgesteld met verbeterpunten en een tijdspanne om deze verbeterpunten uit te voeren.

- Coaching

Vanaf de start zal de expert ook een coachende rol vervullen richting unitcoördinator en uitvoerende leerplichtambtenaren. Dit doet de coach ook door daadwerkelijk mee te werken in de behandeling van de dossiers.

- Ingang binnen de Roma gemeenschap

Daarnaast zal de expert ook een ingang creëren binnen de Roma gemeenschap zodat de doelgroep effectief aangesproken wordt op de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de schoolgang van kinderen in het algemeen en de meisjes in het bijzonder.

6. Planning

- Start bij voorkeur rond 1 februari 2010 of anders zo spoedig mogelijk na goedkeuring van het projectvoorstel.
- Duur van de inzet van de expert: minimaal 1 jaar.
- In beginsel zal de expert ingezet worden voor 5 dagdelen per week voor analyseperiode, daarna afhankelijk van de aanbevelingen afbouwend naar een minder intensieve inzet.

7. Duurzaamheid/vervolg

De opbrengst van de tijdelijke inzet van een expert bij de afdeling leerplicht wordt geborgd doordat de hij of zij een plan van aanpak zal ontwikkelen waarin concrete handvatten worden gegeven voor het duurzaam vasthouden van een nieuwe werkwijze ten aanzien van de Roma kinderen. De leerplichtambtenaren worden daarnaast een jaar gecoacht door de expert en zullen naar verwachting daarna hun nieuwe vaardigheden zelfstandigheden toe kunnen passen in hun reguliere werk.

8. Monitoring/rapportage

De tussentijdse resultaten van de inzet van de expert zullen worden gemeten en als onderdeel van de reguliere halfjaarrapportage van de gemeentelijke integrale aanpak Roma problematiek worden opgenomen. De VNG ontvangt een half jaar na de start van het project een eerste tussentijdse rapportage en na afloop van het project een eindrapportage. De rapportage zal ook ter beschikking worden gesteld aan het VNG platform Roma gemeenten ten behoeve van de onderlinge kennisuitwisseling.

9. Begroting

De kosten van de inzet van de expert baseren wij op een gangbaar tarief voor de inhuur van externe advisering. Kosten adviestarief: € 138 per uur.

20 weken inzet van 20 uur per week (5 dagdelen)

€ 55.200, -

20 weken inzet van 12 uur per week (3 dagdelen)

€ 33.120, -

Totale kosten:

€ 88.320, - (inclusief BTW)

Gemeente 's-Hertogenbosch

1. Inleiding/aanleiding

De gemeente 's-Hertogenbosch vraagt hierbij subsidie Roma aan voor het inzetten van een onderwijscoach gericht op Roma kinderen en extra uren leerplicht. Als een tandem zullen de onderwijscoach en de leerplichtambtenaar het schoolgaan van de Roma-kinderen stimuleren. De onderwijscoach heeft tot taak de kinderen en hun gezinnen intensief te begeleiden bij het naar schoolgaan. Zo zal hij de kinderen thuis opzoeken wanneer ze niet op school komen. Indien nodig zorgt de onderwijscoach voor doorgeleiding naar reguliere hulpverlening en is hij de linking pin tussen gezinnen en sociale dienst, woningcorporaties, politie enz. De extra uren van de leerplichtambtenaar worden ingezet om strakker te kunnen handhaven, samen te werken met de onderwijscoach en ook met organisaties zoals het Openbaar Ministerie (OM) en Bureau Jeugdzorg (BJZ).

De gemeente 's-Hertogenbosch is historisch gezien geen opvanggemeente van Roma die in 1978 generaal pardon hebben gekregen. Toch telt de gemeente ruim 150 Roma-burgers die net als andere Roma niet of zeer gebrekkig geïntegreerd zijn. Nagenoeg alle gezinnen worden ondersteund door het maatschappelijk werk. De gemeente 's-Hertogenbosch maakt daarom deel uit van het platform Roma-gemeenten, eerst ambtelijk en nu ook bestuurlijk.

1.2. Stand van zaken leerplichtige Roma:

Er is veel schoolverzuim onder leerplichtige Roma, vooral onder de meisjes. Roma vinden het niet belangrijk, dat hun kinderen onderwijs volgen na de basisschool. Als hun kinderen kunnen lezen en schrijven, is dat voor hen voldoende. Vooral voor meisjes is naar school gaan geen vanzelfsprekendheid. Meisjes van 12 jaar moeten volgens de Roma-traditie voorbereidingen treffen voor hun huwelijk, ze worden door familie tot huisvrouw opgeleid.

In 's-Hertogenbosch zijn 48 leerplichtige Roma uit ongeveer 14 families, waarvan 38 (20 jongens en 18 meisjes) in het PO (10 verschillende basisscholen) en 10 in het VO. Op het VO zijn 2 meisjes aangemeld en 3 staan nergens ingeschreven. Er zijn 3 jongens ingeschreven en 2 niet. Alle vijf de jongeren gaan naar het praktijkonderwijs. VO: dus 5 met absoluut verzuim. Veel van de Roma-kinderen worden ziek gemeld of plegen ongeoorloofd verzuim.

De extra inzet van leerplicht in de afgelopen jaren op de Roma heeft geleid tot minder verzuim in het primair onderwijs. De overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs is echter een probleem dat met deze subsidie versterkt kan worden. Niet alleen om de huidige groep meisjes op het VO te stimuleren naar school te gaan, maar ook om de overgang van de groep meisjes die nu op het po zitten te verbeteren. Bijna alle Roma-gezinnen zijn bekend bij het Algemeen Maatschappelijk Werk (vanaf nu: Juvans) bij de aanpak multiprobleem huishouden.

2. Doel van het project

- Alle leerplichtige Roma op school, met als speciaal aandachtsgebied meisjes van 11-15 jaar;
- Soepelere overgang van PO naar VO;
- Structurele afspraken met gemeente, sociale dienst, woningcorporaties, politie, OM, BJZ, Juvans enz.

3. Doelgroep

Met dit project willen wij alle leerplichtige Roma bereiken, met als speciaal aandachtsgebied meisjes van 11 tot 15 jaar.

4. Verwachte resultaten

Na één jaar willen we minimaal de volgende resultaten bereikt hebben:

- Aantal gezinnen dat begeleid is: 10 gezinnen
- Aantal jongeren ingeschreven in het VO: minimaal 10
- Halvering absoluut verzuim van 5 naar 2.
- Inzicht in de problematiek van deze doelgroep.
- Structureel borgen van dit project in gemeentelijk beleid.

5. Aanpak/Activiteiten

Onderwijscoach en extra uren-inzet leerplicht voor alle leerplichtige kinderen, met een nadruk op de groep in de leeftijd van 10 tot 16. Dit zijn in totaal 26 kinderen.

Taken van de onderwijscoach:

- Intensief begeleiden van de jongeren en hun gezinnen;
- Kinderen thuis ophalen als ze niet op school zijn;
- Intensieve samenwerking met leerplichtambtenaar
- Toeleiden naar reguliere hulpverlening (maatschappelijk werk, juniorcoaches (de juniorcoach begeleidt de leerling in de overgang van het PO naar het VO), enz.);
- Inzetten indien nodig van BJZ
- Linking pin tussen sociale dienst, woningcorporaties, politie, AMK, BJZ e.d.

Taken van leerplichtambtenaar:

- Streng handhaving, intensieve controle naleving leerplichtwet
- Afspraken maken met het OM
- Afspraken met school maken (samen met onderwijsconsulent) over begeleiding Roma-kinderen op het gebied van taal, huiswerk, sociaal gedrag enz.

6. Planning

De geplande startdatum is 1 maart 2010 voor de duur van één jaar.

7. Duurzaamheid/vervolg

Het project wordt vooralsnog opgezet voor de duur van één jaar. Binnen de gemeente 's-Hertogenbosch wordt gekeken op welke wijze een integrale aanpak Roma ingezet kan worden. Daarbij zou dit project kunnen dienen om de werkwijze en aanpak structureel te veranderen. Eén van de mogelijkheden is om bij het Nederlands Instituut Sinti Roma (NISR) extra financiering aan te vragen voor uitbreiding en verlenging van dit project. Bij bovengenoemde voorstellen voor het aanstellen van een onderwijscoach en extra uren leerplicht, wil de gemeente 's-Hertogenbosch één of meer klassenassistenten uit de Roma-gemeenschap aanstellen, waarbij we de reguliere re-integratiemogelijkheden van de afdeling Arbeidsmarkt en Sociale zaken willen benutten.

8. Monitoring/rapportage

De voortgangsrapportages dienen iedere drie maanden door de onderwijscoach aangeleverd te worden. De leerplichtambtenaar dient zijn gegevens wekelijks in de Leerling-administratie te verwerken.

9. Begroting

Vanuit het Rijk € 60.000, - voor dit project als volgt in te zetten:

Onderwijscoach, van Juvans voor 20 uur per week: € 50.400,00

Extra uren inzet leerplichtambtenaar à € 60,00 per uur: € 9600,00 (op basis van 40 weken per jaar).

De aanvraag: voor het jaar 2010 vragen wij middelen aan ter hoogte van € 60.000, - (inclusief BTW) voor de inzet van een onderwijscoach en extra uren leerplicht om het naar schoolgaan van de doelgroep leerplichtige Roma te stimuleren.

Gemeenten Enschede en Oldenzaal

1. Inleiding/aanleiding

In Enschede verblijven naar schatting 80-100 Roma gezinnen bestaande uit zo'n 450 personen; in Oldenzaal bevinden zich nog eens 14 gezinnen = 50 personen die tot deze doelgroep kunnen worden gerekend. In totaal bestaat de groep uit ca. 500 personen.

De Romagroep in Twente is heterogeen van samenstelling:

- Een deel van hen is al sinds langere tijd in Nederland en op verzoek van de toenmalige regering gehuisvest in een aantal gemeenten, waaronder Oldenzaal. Deze groep is deels verhuisd naar Enschede en beschikt over geldige verblijfspapieren. In voorkomende gevallen kan men een beroep doen – net als iedere andere Nederlander – op voorzieningen.
- Een tweede groep verblijft eveneens al langere tijd in West-Europa maar beschikt niet over geldige reispapieren: de herkomst is onduidelijk, men is stateloos en/of illegaal, onder hen ook ongewenste vreemdelingen. Deze groep pendelt tussen de verschillende plaatsen in Nederland, Duitsland en Denemarken en kan officieel geen recht doen gelden op voorzieningen. De gezins- en familiesamenstelling is vaak onduidelijk:
 - er duiken regelmatig nieuwe leden op;
 - er verblijven 'gasten' voor langere tijd zonder dat dit verblijf ergens wordt gemeld;
 - er worden tussen de families relaties aangegaan die vaak leiden tot het (weer) op jonge leeftijd krijgen van kinderen, zonder enig toekomstperspectief;
 - er 'verdwijnen' jongeren voor enige tijd naar onbekende bestemming; na verloop van tijd keren ze, al dan niet gehuwd, terug.
- Een derde groep waar wij mee worden geconfronteerd zijn de Roma uit de nieuwe EU-landen. Zij beschikken over alle reispapieren, mogen hier verblijven en werken maar mogen geen beroep doen op de algemene kas (tenzij men aangeeft zich hier definitief te willen vestigen). Van hen voorziet een deel in het inkomen door op straat muziek te maken, een Belgische daklozenkrant te verkopen of door illegale activiteiten.

Allen hebben gemeen dat zij als groep naar buiten toe zeer op zichzelf staan. Inmenging vanuit de gemeente wordt met argusogen gezien/bekeken en kan aanleiding zijn tot onmiddellijke verhuizing naar elders. De relatie, ook met de overheid, is een soort handelsrelatie: als er voordeel te halen is, wordt meegewerkt. Zodra dit voordeel wegvalt of niet meer nodig is, stopt de samenwerking/medewerking

Ongeveer 20 à 30 gezinnen veroorzaken forse problemen. Te denken valt aan overlast en criminaliteit, mensenhandel en insluiping. Vaak zijn de leefomstandigheden of het gedrag zeer schrijnend.

Voorbeelden zijn schoolverzuim, uithuwelijken en zelfs verkoop van kinderen.

De problemen nemen de laatste jaren in ernst en omvang toe en zijn zeer divers:

- de groep die Enschede wil bezoeken en zich hier wil vestigen neemt in aantal toe.
- binnen de Oldenzaalse populatie hebben de gezinsleden nauwe familiebanden met elkaar. Gehuwde kinderen blijven dikwijls, ook na gezinsuitbreiding, bij hun ouders wonen. Veelal wonen drie generaties bij elkaar in te kleine woningen.
- schoolverzuim wordt meer zichtbaar mede door actief handhavingsbeleid en sluitende zorgstructuur.
- er is sprake van grote werkloosheid en armoede (gebrek aan basisvoorzieningen).

- er is sprake van gezondheidsproblemen, men heeft vaak geen ziektekostenverzekering.
- er is sprake van drugsgebruik en/of drugshandel.
- woonproblematiek: men kan geen woning verwerven en/of betalen, men woont met veel mensen in kleine ruimtes.
- financiële problemen: er is geen regelmatige (legale) inkomensstroom; vaak staan boetes en leningen open.
- criminaliteit: zakkenrollen, insluiping, inbraken, oplichting en schietincidenten.
- het is een groep met eigen normen en waarden, eigen leiders en een eigen soort van rechtspraak ("Staat in de staat"). Het vermoeden bestaat dat één van deze leiders woonachtig is in de gemeente Oldenzaal.
- de media aandacht is groot bij incidenten.
- aanzuigende werking, mede door open gaan van de grenzen in Oost-Europa, de familiebanden en de (afgedwongen) gastvrijheid.

Wij hebben grote zorgen over de positie van de kinderen in deze gezinnen, vooral die van de meisjes. In Enschede gaat het om 93 jongeren tot 18 jaar. 62 jongeren uit Enschede zijn leerplichtig waarvan 30 meisjes. In de leeftijdscategorie 11–15 jaar zijn dit 20 meisjes. Leerplicht Enschede heeft met 5 van hen actief regulier contact.

In Oldenzaal wonen in totaal - voor zover bekend bij de gemeente - 23 jongeren onder de 18 jaar van Roma-afkomst: 14 jongens en 9 meisjes. In de primaire doelgroep 11-15 jaar - zitten 2 meisjes en 1 jongen.

Zodra deze kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan neemt het schoolverzuim toe. Dit zien we vooral bij de meisjes. Er dient dan ook een actief handhavingsbeleid te worden ingezet. De Oldenzaalse leerplichtambtenaren hebben middels de zorgstructuur alle leerplichtige en niet-leerplichtige Roma-jongeren tot 23 jaar in beeld. Dat beeld ontbreekt nog in Enschede.

2. Doel van het project

Middels een projectmatige aanpak:

- het bevorderen van de schoolgang in het algemeen en van die van Roma-meisjes in het bijzonder;
- schooluitval tegen te gaan en te voorkomen;
- andersoortige problematiek, die ook de schoolgang belemmert, in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen en zo mogelijk te bestrijden;
- goede voorbeelden op te sporen en te achterhalen welke factoren hierop van invloed zijn;
- deze goede voorbeelden als rolmodel inzetten voor de jongere meisjes/kinderen.

3. Doelgroep

De primaire doelgroep zijn de leerplichtige meisjes in de leeftijd van 11 tot 15 jaar, dat zijn er 20 in Enschede en 2 in Oldenzaal. De meisjes waar van schoolverzuim gemeld wordt (5 van de 20 Enschedese meisjes) zijn in ieder geval in beeld bij leerplicht. Wij willen nu ook alle andere meisjes goed in beeld krijgen. Vervolgens willen we de overige 10 leerplichtige meisjes in beeld krijgen en als laatste stap alle overige jongeren < 18 jaar (totaal 116).

Door deze meisjes als primaire doelgroep te nemen kunnen rechtstreekse ingangen bij de ouders worden bewerkstelligd waardoor win/win situaties kunnen ontstaan. Schoolverzuim en aanpak daarvan

via Leerplicht/RMC kunnen dan als trigger fungeren voor het opsporen van meerdere problemen en zo nodig aanpak via een multidisciplinair team. Hierbij kan gedacht worden aan schuldenproblematiek, huisvestingsproblemen, gezondheid, werkloosheid, armoede, inkomstenbron etc.

4. Verwachte resultaten

Wij verwachten hiermee van alle 22 meisjes in kaart te krijgen hoe hun schoolloopbaan verloopt, welke belemmeringen erin optreden (en opgetreden zijn) en welke bedreigingen zich aftekenen. Wij willen het liefst bereiken dat als deze 22 meisjes het onderwijs verlaten, zij in het bezit zijn van een startkwalificatie. We realiseren ons dat een hoge ambitie is.

Als uit deze inventarisatie blijkt dat schoolverzuim zich wel voordoet (heeft gedaan) doch niet bij ons bekend is, dan zullen wij de betreffende scholen actief benaderen en eisen dat zij in het vervolg wel elk verzuim melden. Niet alleen van deze 22 meisjes, maar ook van de andere Roma kinderen.

Wij verwachten daarnaast meer problemen eerder in beeld te krijgen, waardoor de schoolloopbaan ook van de andere kinderen in deze gezinnen strakker gevolgd en met meer succes kan verlopen.

Hebben mensen een geldige verblijfstatus, dan zal de gepleegde inzet zich daarnaast vooral richten op het zo goed mogelijk integreren binnen de Nederlandse samenleving: behoud van huisvesting, tijdig artsbezoek, deelname aan (sport)activiteiten, blijven volgen van school, verkrijgen van een stageplek (maatschappelijke stage), opdoen van werkervaring o.a. door vakantiebaantjes e.d.

5. Aanpak/Activiteiten

Er wordt een werkgroep in het leven geroepen die nauw samenwerkt met de aanwezige zorgstructuur in Oldenzaal – Buurt-Netwerken en Vangnetten jeugdnetwork – en de zorgadviesteams en wijkzorgteams in Enschede. De werkgroep bestaat naast de gemeentevertegenwoordigers uit vertegenwoordigers van instellingen en organisaties die al geruime tijd bij de Roma-problematiek betrokken zijn: Leger des Heils jeugdzorg en reclassering, Leerplicht/RMC, eventueel maatschappelijke werk, -speciaal- onderwijs en jeugdhulpverlening. De werkgroep wordt (tijdelijk) uitgebreid als daartoe de noodzaak bestaat (b.v. bij signalen van verslavingsproblematiek, bij opvoedingsproblematiek e.d.). Wij hebben inmiddels onderzoeksbureau Intraval gevraagd ons behulpzaam te zijn bij het opzetten van een goede database om op persoonsniveau de ontwikkelingen te kunnen volgen en op beleidsniveau zinvolle analyses te kunnen maken. De werkgroep zal daarnaast de algemene ontwikkelingen rondom de Roma volgen, knelpunten signaleren en doorgeleiden en creatieve, praktische oplossingen voor problemen aandragen. De werkgroep draagt zorg voor de input voor het landelijk overleg.

In Enschede en Oldenzaal zal in onderlinge samenwerking apart menskracht worden vrijgemaakt binnen de Leerplicht/RMC-functie om de jongeren – en hun ouders - in de doelgroep te benaderen. Nadat de primaire doelgroep in beeld is zal daarbij naar alle jongeren worden omgekeken, niet alleen de jongeren waarvan de school het verzuim –nog- meldt.

Hierdoor wordt beoogd:

- een projectmatige aanpak van het bevorderen van de schoolgang van de Roma meisjes met als neven doel het bevorderen van de schoolgang van de Roma kinderen in het algemeen;
- schooluitval tegen te gaan en te voorkomen;
- een succesvolle afsluiting van de schoolcarrière met tenminste een startkwalificatie.
- andersoortige problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen en zo mogelijk te bestrijden.

6. Planning

Het project kan 1 februari 2010 van start gaan door huidige leerplichtambtenaren in Oldenzaal en Enschede voor de benodigde tijd vrij te stellen voor dit project en onderling te laten samenwerken. Zij kennen de doelgroep, wij verliezen daardoor geen inwerktijd. Voor het in beeld brengen van het verloop van de schoolcarrière van de eerste 22 meisjes verwachten wij 3 maanden nodig te hebben. Vervolgens wordt deze inventarisatie uitgebreid met de gezinssituatie, de schoolloopbaan van de andere leerplichtige kinderen, de gezinssituatie en de situatie van gezinsleden (meisjes) van 18+. Bij die laatste groep hopen wij informatie te krijgen over de cruciale momenten die doorslaggevend zijn geweest voor het al dan niet continueren van het schoolbezoek.

Stapsgewijs wordt telkens de doelgroep uitgebreid, waarbij we uiteraard blijven focussen op de 22 meisjes in de leeftijdsgroep 11-15 jaar.

7. Duurzaamheid/vervolg

Wij willen systematisch informatie en kennis verwerven om de Roma-meisjesproblematiek beter te doorgronden en deze kennis uit te dragen binnen RMC, wijkzorgteams, scholen, centra jeugd&gezin en andere partners in de steden. Enschede en Oldenzaal willen ook de informatie-uitwisseling en integrale samenwerking tussen verschillende gemeenten bevorderen. Tegelijkertijd zal kunnen worden bewerkstelligd dat de doelgroep landelijk beter in beeld wordt gebracht – landelijke index – zodat bij verhuizing de nieuwe woongemeente op de hoogte kan worden gesteld van de aanpak en vorderingen in de herkomstgemeente

8. Monitoring/rapportage

Wij hebben onderzoeksbureau Intraval nu al betrokken bij het project en de werkgroep, de voorbereidende werkzaamheden zijn gestart. Wij zijn voornemens de in het kader van dit project opgezette database ook in de toekomst te blijven gebruiken om zo de (school) loopbaan van Roma kinderen ook in de toekomst te kunnen blijven volgen en noodzakelijke beleidsanalyses te kunnen maken. Van de werkgroepvergaderingen worden verslagen gemaakt, 1 x per 3 maanden zullen de resultaten in een korte rapportage aan het gemeentebestuur worden gepresenteerd. Na afloop van de projectperiode zal een (evaluatie)rapport worden opgesteld, waarin ook aanbevelingen voor de toekomst zullen worden opgenomen.

9. Begroting

De voor het project benodigde menskracht op Leerplicht/ RMC-terrein vergt zowel in Enschede als in Oldenzaal elk ca 0,6 fte, waarbij gemeenten elkaar over en weer kunnen bijstaan en vervangen. Samen is dit 1,2 fte. Nog eens 0,4 fte is in regionaal verband noodzakelijk voor het leiden van de werkgroep en coördinatie van de gezamenlijke en multidisciplinaire aanpak, de rapportage en monitoring en de inbreng op landelijk niveau.

Het project heeft een doorlooptijd van vooreerst 12 maanden. De salariskosten bedragen voor 1,6 fte op niveau 9 = € 112.000, - per jaar (inclusief BTW). De subsidie zal worden gebruikt om deze extra menskracht in te zetten en de inzet van het onderzoeksbureau te financieren. Wij nemen overheadkosten voor onze eigen rekening.

Gemeente Veldhoven

1. Inleiding/Aanleiding

Binnen Veldhoven verblijft sinds eind jaren 70 een groep van ongeveer 250 (peildatum 2010) Roma. Deze groep verblijft verspreid over 4 woonwagenlocaties. In 2004 is de handhaving op deze groep opgestart waarbij gestart is op het gebied van onderwijs.

In eerste instantie zijn speciale Roma-klassen geformeerd omdat de leerplichtigen niet plaatsbaar waren in reguliere klassen. Sinds schooljaar 2009 zijn de speciale klassen in het basisonderwijs beëindigd en de Roma leerplichtigen zitten momenteel in reguliere klassen, verspreid over diverse basisscholen.

In het voortgezet onderwijs werken we nog wel met een speciale klas waarin vooral Roma meisjes onderwijs genieten. In schooljaar 2009-2010 zijn ook de eerste Roma kinderen ingestroomd in het regulier voortgezet onderwijs.

Veldhoven heeft (of subsidieert) diverse medewerkers die zich volledig bezighouden met Roma aangelegenheden. Zo is er een speciale leerplichtambtenaar; gezinscoach; onderwijsbegeleiding; intermediair; klantmanager werk en er wordt stagebegeleiding verzorgd.

Deze grote inzet heeft er de afgelopen jaren toe geleid dat het schoolbezoek is gestegen tot 90% en inmiddels hebben een tiental jongeren hun weg richting de arbeidsmarkt gevonden. Om (leerplichtige) jongeren te begeleiden dient een steunpunt Roma jongeren te worden ingericht waarin (huiswerk) begeleiding kan worden aangeboden. In de thuissituatie is deze begeleiding niet mogelijk vanwege de multiproblematiek binnen de gezinnen.

Steeds meer Roma jongeren stromen in het reguliere middelbaar onderwijs. Dit vraagt om veel begeleiding van leerling, ouders en betrokken docenten. Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat Roma leerlingen tegen verschillende aspecten van het onderwijs aanlopen (huiswerk maken; de grotendeels ongeschoolde ouders zijn niet in staat hun kind te begeleiden en te stimuleren.) Met de op dit moment aanwezige formatie van het Sondervick College is het niet mogelijk om in al deze vormen van begeleiding te voorzien.

Daarnaast blijkt dat sommige jongeren het VMBO, ondanks de geboden extra begeleiding, niet aan kunnen. Het is belangrijk dat er dan wordt gekeken naar een geschikte oplossing, waar het kind en de ouders zich in kunnen vinden. De overstap naar een andere manier van onderwijs vraagt om een goede begeleiding.

Niet alleen stromen er ieder jaar nieuwe leerlingen in, binnen nu en een aantal jaar zullen ook de eerste leerlingen het middelbaar onderwijs met een diploma verlaten. Zij staan dan voor een keuze: doorleren of werken. Het is belangrijk dat zij en hun ouders goed in deze keuze begeleid worden. Dat ambitieuze jongeren gemotiveerd worden en dat er samen met hen wordt gekeken naar een manier om hun dromen waar te maken. Maar het hoofddoel is dat er voor iedere jongere een passend vervolg wordt uitgestippeld.

2. Doel van het project

Het Steunpunt helpt jongeren met onderzoek, advies en begeleiding naar school en werk. Het wil dan ook een brug vormen tussen het leer- en leefmilieu (school - thuis) van deze jongeren en op deze manier bijdragen aan het verbeteren van de positie van Roma jongeren in Veldhoven.

3. Doelgroep

Binnen dit steunpunt proberen we (met vertrouwenspersonen) hulp te bieden aan de individuele jongeren. Omdat de Roma in Veldhoven woonachtig zijn op locaties is er een duidelijk beeld over de individuele personen. Dit maakt het mogelijk om maatwerk per persoon te ontwikkelen. Binnen het steunpunt wordt bijzonder aandacht besteed aan de Roma meisjes terwijl ook de jongens daar een thuishaven geboden wordt. Het betreft momenteel 38 jongeren maar we willen ze niet loslaten op 15 jarige leeftijd.

4. Verwachte resultaten

Binnen het steunpunt hopen we hulp te bieden die thuis niet geboden wordt. Dat kan variëren van huiswerkbegeleiding tot hulp bij individuele problemen. Zo proberen we de jongeren zichzelf weerbaar te maken tegen de groepsdruk die door de families wordt opgelegd. Daarnaast proberen we op deze manier een duidelijk beeld te krijgen over de jongeren. Een beeld dat binnen het gezin niet wordt uitgesproken. Na afronding van het project moet er per jongere een duidelijk beeld zijn van de persoonlijke situatie. Vervolgens dienen deze uitkomsten te worden opgepakt binnen de reguliere organisaties.

5. Aanpak/Activiteiten

5.1. Omschrijving project

Het steunpunt helpt door gesprekken met jongeren en hun ouders over opleidingen en beroepen, een school- of beroepskeuzeonderzoek en begeleiding naar school of werk.

Docenten, leerplichtambtenaren, hulpverleningsinstanties, maar vooral jongeren en ouders en kunnen een beroep doen op het Steunpunt.

Hiervoor zet het Steunpunt enerzijds zelf acties op en is anderzijds een ondersteunende partner in het onderwijslandschap. Het steunpunt heeft hiervoor een nauwe samenwerking met scholen en hulpverlenende instanties.

Concrete voorbeelden:

- Huiswerkbegeleiding;
- Mogelijkheid om zelfstandig te studeren, waarbij de nodige hulpmiddelen aanwezig zijn (mogelijkheid om gebruik te maken van internet, te printen, woordenboek of atlas te gebruiken);
- Cursussen en trainingen voor jongeren; bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, sollicitatietraining, leren studeren;
- Voorlichtingen voor ouders; bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomst "als uw kind naar de middelbare school gaat." Voor ouders die op de hoogte willen blijven van het onderwijs in het algemeen of over alle aspecten in de school/klas van hun kind in het bijzonder;
- Punt voor het beantwoorden van vragen en meedenken in oplossingen met betrekking tot onderwijs of werk;
- Beantwoorden van vragen bij overplaatsing naar een andere school of een hulpverleningstraject en begeleiding bij deze overplaatsing van kind, ouder en leerkracht;
- Het in kaart brengen van de Veldhovense samenleving. Foldermateriaal van sportclubs en verenigingen.

5.2. Hoe wordt de doelgroep bereikt

Het Steunpunt is een verlengde van school. Wanneer de leerlingen starten op het Sondervick College zullen zij dan ook meteen kennis maken met het Steunpunt. Door de nauwe samenwerking met scholen kan er direct doorverwezen worden naar een cursus of training die een jongere dient te

volgen. Het Steunpunt kan gezien worden als een overkoepelend orgaan, dat voornamelijk ambulant, op locatie werk verricht. Huiswerkbegeleiding kan bijvoorbeeld op school gegeven worden, zodat de leerlingen daar kunnen blijven. Tevens is het Steunpunt een laagdrempelig initiatief waar jongeren zelf binnen kunnen lopen. Dit wordt bekend gemaakt aan de hand van flyers, en door voorlichting op scholen.

5.3. Betrokkenen

Scholen, leerlingen, ouders, hulpverlenende instanties.

6. Planning

Indien financiële steun wordt geboden zal het steunpunt in 2010 worden opgestart. Een exacte datum is nog niet bekend.

7. Duurzaamheid/vervolg

De uitkomsten zullen nader worden opgepakt binnen reguliere kaders.

8. Monitoring/rapportage

Het steunpunt zal worden opgezet door welzijnsorganisatie Stimulans te Veldhoven. De frequentie van rapporteren kunnen wij bij de opdrachtverstrekking aangeven. Gedacht wordt aan een maandelijks/tweemaandelijks rapportage.

9. Begroting

Schooljaar 2010-2011		
Huiswerkondersteuning als verlengde schooldag, dagelijks m.u.v. de schoolvakanties. 21 instroom jongeren 17 al eerder gestarte jongeren	760 uur (38 weken)	€ 32.730, -
Ouder/mentor en docenten gesprekken 21 jongeren 17 al eerder gestarte jongeren	456 uur (12 uur per jongere per schooljaar)	€ 19.038, -
Trainingen/ Sociale vaardigheden		€ 5.000, -
Organisatiekosten		€ 3.000 euro, -
Totaal		€ 59.768, - (incl. BTW)

Gemeente Utrecht

1. Inleiding/aanleiding

In Utrecht wonen ca. 200 Roma's (bron: leerlingzaken). Onderwijsdeelname van Roma kinderen is in de leeftijdsgroep tot 12 jaar redelijk, in het voortgezet onderwijs is dit problematisch. Om de schoolgang te stimuleren en te ondersteunen hanteert de gemeente Utrecht al enkele decennia de inzet van zogenoemde 'onderwijsconsulenten woonwagen- en zigeunerkinderen'. Het gaat hierbij om

2,2 fte, gesitueerd bij Stade onderwijshulpverlening. De betreffende werkers staan dagelijks in nauw contact met medewerkers van de gemeente Utrecht, afdeling leerlingzaken (leerplicht).

In de afweging voor een inzet van extra incidentele middelen ten behoeve van de onderwijsdeelname van Roma jongeren is besloten dit te benutten voor het versterken van deelname aan de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Deze categorie kinderen krijgt nu, vanuit de reguliere werkzaamheden van de consulenten, nog weinig aandacht. Op de lange termijn wordt hier, net als bij de deelname van andere groepen kinderen aan VVE, uiteindelijk het beste resultaat van verwacht: een voltooide schoolloopbaan.

Deze inzet leent zich volgens ons ook het beste voor een incidentele impuls. De medewerkers van Stade kunnen ervaring opdoen met de ontwikkelmethodiek die hiervoor benut wordt en na afloop van de projectperiode kan deze ervaring en kennis regulier worden ingezet.

2. Doel van het project

Impuls voor deelname aan voor- en vroegschoolse educatie door Roma kinderen van 0 tot 4 jaar. Met deze activiteit wordt het “verantwoord spelen” gestimuleerd en is er tevens gelegenheid om voorlichting te geven over het belang van spel voor jonge kinderen en de mogelijkheden die de voor- en vroegschoolse educatie voor de toekomst van het kind kan bieden.

3. Doelgroep

Stade start een pilotproject voor Roma gezinnen met jonge kinderen (0-4 jaar): “spel(voorlichting) aan huis”. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van een beproefde methode (Groningen en Arnhem).

4. Verwachte resultaten

Het is de verwachting dat deze intensieve benadering en begeleiding uitmondt in een hogere deelname van de jonge kinderen aan VVE. Vervolgens is er een reële verwachting dat dit een ‘sneeuwbal effect’ zal hebben: als er enkele / meerdere kinderen deelnemen aan VVE verspreidt dit zich snel onder de Roma populatie en volgen er meer. Stade zal bij de realisatie nauw samenwerken met Leerplicht gemeente Utrecht en de verschillende wijkwelzijnsorganisaties.

In het kader van de pilot wordt ontwikkelingsmateriaal aangeschaft en wordt een specifiek op de doelgroep toegesneden korte voorlichtingsfilm gemaakt over het belang van VVE en de mogelijkheden hiervoor. De film zal een algemeen voorlichtingskarakter hebben en ook door andere gemeenten benut kunnen worden.

5. Aanpak/Activiteiten

De activiteit wordt gedurende een paar maanden, met een hoge intensiteit, uitgevoerd bij de ouders thuis en werkt toe naar een kennismaking met en introductie van het kind/ouder op een VVE voorziening in de buurt.

7. Duurzaamheid/vervolg

Afhankelijk van het succes van de activiteit zullen afspraken over (reguliere) voortgang van de activiteit worden gemaakt.

9. Begroting

Inzet beroepskracht, ca.	€ 45.000, -
Aanschaf methode, spelmateriaal, ca.	€ 5.000, -
Productie voorlichtingsfilm, ca.	<u>€ 10.000, -</u>
Totaal:	€ 60.000, - (inclusief BTW).

Gemeente Capelle aan den IJssel

1. Inleiding/aanleiding

Het Romabeleid in de gemeente Capelle aan den IJssel:

Het Romabeleid valt in Capelle onder het integratiebeleid. Verantwoordelijk wethouder is de wethouder integratie. Vanuit de leerplicht is er extra aandacht voor de Roma. Eén van de leerplichtambtenaren heeft alle Romaleerlingen in zijn caseload. Bij de afdeling Sociale Zaken geldt eenzelfde werkwijze. Eén casemanager is gespecialiseerd in de Roma en heeft alle Roma met een uitkering in haar

caseload.

De Roma in Capelle aan den IJssel:

In Capelle wonen ongeveer 90 Roma. Zij wonen, in tegenstelling tot Roma in diverse andere gemeenten, niet in een apart kamp. De meeste Roma wonen in de wijk Schollevaar. De laatste twee jaar is er sprake van enige spreiding. Er wonen nu ook enkele Roma in de flats in 'de Hoeken'. Volgens de meest recente gegevens zijn er in Capelle 31 leerplichtige Romakinderen en - jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar.

De belangrijkste problemen onder de Roma in Capelle zijn werkloosheid, overlast en voortijdig schoolverlaten. Met betrekking tot het voortijdig schoolverlaten geldt dat veel Romajongeren in de leeftijd van 15-18 jaar in het voortgezet onderwijs dreigen af te haken. Deze oudere leerlingen ronden hun opleiding veelal niet af.² Veel ouders zien, vanuit hun culturele achtergrond, de meerwaarde van het volgen van onderwijs niet en stimuleren hun kinderen onvoldoende om hun opleiding af te ronden. De mogelijkheid om een projectvoorstel in te dienen ter versterking van de leerplicht sluit dan ook goed aan bij de Capelse situatie.

2. Doel van het project

De gemeente Capelle wil huiswerkbegeleiding aanbieden aan de Capelse Romaleerlingen.

De belangrijkste doelstellingen van de huiswerkbegeleiding zijn:

- Het versterken van het niveau van de leerlingen³
 - Met extra aandacht voor meisjes tussen de 11-15 jaar;
 - met extra aandacht voor de oudere leerlingen in het basisonderwijs ter voorbereiding van de Cito-toets; en
 - met extra aandacht voor de jongere basisschoolleerlingen bij het aanleren van computervaardigheden.⁴
- Het tegengaan van schooluitval van de Romameisjes en jongens in het voortgezet onderwijs door hen extra te stimuleren en te coachen bij de huiswerkbegeleiding. Voor de jongeren die hun opleiding hebben afgerond kan worden gedacht aan het aanleren van sollicitatievaardigheden (jezelf presenteren bij een uitzendbureau, werkgever, het schrijven van een sollicitatiebrief, CV etc.).
- Het versterken van de contacten van de afdeling Leerplicht met de Roma gemeenschap.
- Wellicht kan de huiswerkbegeleiding een mogelijkheid bieden om, indien gewenst, voor de ouders voorlichting te verzorgen over bijvoorbeeld de mogelijkheden in het voortgezet onderwijs of opvoedingsondersteuning

3. Doelgroep

Alle leerplichtige Roma leerlingen van 6 - 18 jaar. Bij de werving van de deelnemende leerlingen zal de

² Er zijn de afgelopen jaren echter ook enige successen geboekt. In 2008 heeft een Romameisje het praktijkonderwijs (VMBO) succesvol afgesloten met een getuigschrift en in 2009 hebben twee meisjes hun VMBO diploma behaald.

³ Met het versterken van het niveau van de leerlingen zal ook de eigenwaarde van de leerlingen toenemen.

⁴ De meerderheid van de Romagezinnen heeft thuis geen computer. Hierdoor lopen de leerlingen al snel een achterstand op in vergelijking met hun klasgenootjes.

nadruk liggen op meisjes tussen de 11 – 15 jaar.

4. Verwachte resultaten

Wij willen één huiswerkklas voor basisschoolleerlingen realiseren en één huiswerkklas voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Met de huiswerkbegeleiding willen we minimaal 10 leerlingen bereiken. Dit is 1/3 van de populatie Roma leerlingen.

5. Aanpak/Activiteiten

De aanpak in Capelle kenmerkt zich door de Roma te betrekken bij de totstandkoming van het project. De gemeente en de Roma weten elkaar te vinden ten behoeve van samenwerking. Belangrijkste aanspreekpunt voor de gemeente is de heer Lajos Lovari. De heer Lovari is voorzitter van de Roma zelforganisatie 'Stichting Roma Capelle'.

Ter voorbereiding van dit projectvoorstel hebben er twee overleggen plaatsgevonden met de heer Lovari, de betrokken leerplichtambtenaar, de stedelijke contactfunctionaris⁵ en de beleidsmedewerker integratie. Bij het eerste overleg was ook de wethouder integratie aanwezig. Enkele ouders zijn door de leerplichtambtenaar ingelicht over de gevoerde overleggen.

De huiswerkbegeleiding zal uitgevoerd worden door een professionele huiswerkbegeleider. Om de betrokkenheid bij het project te stimuleren, willen we een Romaman of vrouw een formele positie aanbieden als contactpersoon bij de uitvoering van het project.⁶ Daarnaast willen we één of twee oudere Roma leerlingen zoeken die een ondersteunende rol kunnen hebben bij de huiswerkbegeleiding voor de leerlingen in het basisonderwijs.

Bij de werving van de deelnemende leerlingen zal de nadruk worden gelegd op de meisjes tussen 11-15 jaar. Bij het werven van oudere ondersteunende leerlingen zullen we in eerste instantie ook Romameisjes benaderen.

Zoals al eerder benoemd, wordt aan het volgen en afronden van een opleiding in de Romacultuur een andere waarde gehecht dan wij zelf gewend zijn in onze Nederlandse cultuur. Het zal daarom extra inspanning vergen om ouders, kinderen en jongeren te stimuleren. Om het aantrekkelijk te maken, willen we de huiswerkbegeleiding combineren met het aanbieden van culturele activiteiten. Na het maken van huiswerk zal er muziekles (Roma muziek) of dansles (Roma dans) worden aangeboden. Bij de keuze uit het aanbod zal worden aangesloten bij de wensen van de kinderen, jongeren en hun ouders.

Naast het verleidingsaspect heeft de muziek/dansles nog een meerwaarde. Trots en eigenwaarde van de jongeren (empowerment van de jongeren) zal worden gestimuleerd, want de jongeren beheersen een vaardigheid: dansen, muziek maken, zich presenteren.

⁵ De taak van de stedelijke contactfunctionaris in Capelle is om schakel te zijn tussen de allochtone gemeenschappen, de zelforganisaties en de gemeente.

⁶ Deze Roma man/vrouw is geen professional, maar een vrijwilliger. Er zal lijst met criteria worden opgesteld waar deze persoon aan moet voldoen en een taakomschrijving. Deze persoon zal als intermediair optreden tussen de Roma gemeenschap en de huiswerkbegeleider en de Romagemeenschap en de gemeente bij de uitvoering van het project. Daarnaast zal deze persoon Roma aanspreken om hun kinderen te laten deelnemen aan het project.

6. Planning

Februari 2010:

- Besluitvorming projectvoorstellen
- Werving en selectie huiswerkaanbieder

Maart 2010

- Start huiswerkbegeleiding

Maart 2010 – december 2010 (of maart 2011, afhankelijk wens VROM)

- Huiswerkbegeleiding
- In combinatie met muziekles / dansles
- Monitoring project (eens per kwartaal)
- Aan het eind van het traject verslaglegging door huiswerkaanbieder en gemeente

7. Duurzaamheid/vervolg

De meerwaarde van dit project is onder andere gelegen in de samenwerking tussen de Roma, Leerplicht en de beleidsafdeling van de gemeente. Door de nauwe betrokkenheid van de leerplichtambtenaar zal de kennis over de (culturele achtergronden van de) Roma binnen de afdeling Leerplicht toenemen. Daarnaast streven we ernaar de relatie tussen leerplicht en de Roma ouders te versterken en sterkere vertrouwensrelaties te creëren.

Vanuit leerplicht worden de leerlingen gemonitord. Leerplicht heeft de Roma leerlingen in beeld. Leerplicht kan zowel door gesprekken met ouders en leerlingen als door gesprekken met de scholen het effect van de huiswerkbegeleiding inzichtelijk maken: Hoe staat het met de voortgang van de leerlingen die hebben deelgenomen aan de huiswerkbegeleiding. Deze kennis zal de gemeente helpen bij verdere beleidsvorming.

8. Monitoring/rapportage

Het project zal worden eens per kwartaal worden gemonitord tijdens een periodiek overleg met de huiswerkbegeleider, de Roma contactpersoon, de leerplichtambtenaar, stedelijk coördinator en de beleidsmedewerker. De huiswerkbegeleider zal een halfjaarrapportage en een eindrapportage verzorgen aan de gemeente. De gemeente zal aan VNG/VROM/WWI rapporteren.

9. Begroting

Om het project huiswerkbegeleiding te kunnen uitvoeren vragen we een subsidie van € 57.500, - (inclusief BTW). Onderstaand schema geeft een toelichting op de gevraagde middelen. Er is bewust voor gekozen om voor dit project een zaal te huren en geen gebruik te maken van klaslokalen. In de zaal die Capelle wil huren worden momenteel al activiteiten voor Roma georganiseerd. Ook bevindt de zaal zich nabij woningen van Roma, waardoor het voor de doelgroep nog aantrekkelijker is om aan het project mee te doen.

Huiswerkbegeleiding ⁷	€ 28.000, -
Zaalhuur	€ 9.000, -
Muziekles / dansles	€ 4.500, -
computerles	€ 3.000, -
Materiaalkosten muziek en dansles	€ 5.000, -
Onkostenvoorziening Roma	
contactpersoon en	
huiswerkondersteuners	€ 5.000, -
Onvoorzien	€ 3.000, -
	€ 57.500, -
Totaal	(incl. BTW)

Gemeente Ede

1. Aanleiding

De Roma in Ede is een niet geïntegreerde groep mensen die hun eigen weg in de samenleving zoeken en ook vinden. Daarbij maken zij gebruik van bij hun passende voorzieningen maar laten zich weinig tot niets gelegen liggen aan de Nederlandse regelgeving, normen en waarden.

Na hun vestiging in Ede werd jarenlang veel ondersteuning gegeven om hen zo snel mogelijk te laten integreren. Alle pogingen daartoe zijn vrijwel op niets uitgelopen. Na het opdrogen van rijksoverheidssubsidies en de constatering dat alle extra inspanningen niet het gewenste resultaat

⁷ Gebaseerd op offerte van huiswerkaanbieder 'Het Studiecentrum'.

opleverden stopte de gemeente Ede begin jaren 2000 met haar ondersteuning. Wel bleef de afdeling leerplicht doorgaan met haar aanpak om schoolverzuim tegen te gaan.

Na enkele ongeregeldheden in Nieuwegein tussen de autochtone bevolking en de Roma nam de gemeente Nieuwegein het initiatief om gemeenten bij elkaar te roepen die ook Roma binnen hun gemeentegrenzen hebben.

Inzet van Nieuwegein en in een later stadium van 9 andere gemeenten in samenwerking met de VNG - later het Platform Roma-gemeenten- is om de Roma problematiek onder de aandacht van de rijksoverheid te brengen en gezamenlijk tot een zoveel mogelijk op elkaar afgestemd beleid te komen.

Door het platform is overlegd met het ministerie van Wonen, Wijken en Integratie. Deze stelde een bedrag van € 600.000, - beschikbaar aan het platform. Afgesproken werd dat de gemeenten hun plan van aanpak voor de besteding van ieders deel van het bedrag (€ 600.000, - : 10 gemeenten = € 60.000, - per gemeente) via de VNG zouden insturen naar het ministerie van WWI. Na goedkeuring kan het bedrag in 2010 of binnen 12 maanden besteed worden. Ook is er overleg met het Nederlands Instituut Sinti en Roma, de rechtsopvolger van de Stichting Rechtsherstel Sinti en Roma. Het instituut beschikt over budgetten die ingezet kunnen worden ten bate van de Sinti en Roma in Nederland.

1.2. Inleiding

In 1978 kreeg een in Nederland rondtrekkende groep Roma een generaal pardon om zich in Nederland te vestigen. Zij werden verdeeld over een aantal gemeenten die financiële ondersteuning van het rijk kregen om deze mensen zo snel mogelijk te laten integreren. Vanuit de gemeente Ede werd er extra hulpverlening ingezet waaronder een leerkracht die kinderen en jongeren begeleidde bij de schoolgang.

Helaas bleek de integratie uiteindelijk een illusie. De Roma bleken een groep mensen te zijn met eigen wetgeving, rechtspraak, religie, gewoonten en gebruiken met een hecht familieverband. Zij wisten zich een weg te vinden in het uitkeringsland en de verschillende instanties te gebruiken om het maximale te bereiken. Vanuit die constatering functioneerde er tijdelijk een werkgroep met vertegenwoordigers van de onderscheiden instanties om een eenduidig beleid te kunnen voeren.

Na verloop van tijd constateerde de werkgroep dat de Roma in staat waren om zich te handhaven in de Nederlandse samenleving en werd alle ondersteuning teruggetrokken. Voortaan zou elke Roma zich zonder ondersteuning moeten houden aan de Nederlandse regelgeving. Dit bleek een illusie.

Huidige situatie Roma in Ede

Ede telt 168 geregistreerde Roma (peildatum 2008) verspreid over 28 adressen in de plaatsen Ede en Bennekom en voor het merendeel gehuisvest in normale gezinswoningen. In 2 woningen woont 1 generatie per woning, in 15 woningen wonen 2 generaties, in 9 woningen wonen 3 generaties en in 2 woningen wonen 4 generaties. Van de 78 Roma van 18 jaar en ouder hebben er 38 een uitkering en 14 personen hebben bekende schulden variërend van € 620, - tot € 41.000, -. Er zijn 33 kinderen/jongeren tussen de 12 en 18 jaar, waarvan de meisjes (19) niet naar school gaan en voor zover bekend 1 of 2 jongens wel naar school. De gemeentelijke afdeling leerplicht stopt wekelijks 8 uur capaciteit in de handhaving van de leerplicht. Veel Roma kinderen/ jongeren gaan nog niet naar school.

Daarnaast is de arbeidsparticipatie voor zover bekend nul, en hoewel er op dit moment in Ede geen politiecijfers bekend zijn wordt algemeen aangenomen dat de mate van criminaliteit en overlast (relatief) hoog is. De overlast leidde er toe dat er de laatste jaren 2 gezinnen uit huis werden gezet. Mede op basis van informatie van andere gemeenten is de veronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de Roma de nodige psychosociale problemen, armoede en gezondheidsproblemen zijn.

Door alle betrokken gemeenten is geconstateerd dat van alle minderheden dit een groep mensen is die het minst geïntegreerd is in de Nederlandse samenleving en zich weinig tot niets aantrekt van de Nederlandse regelgeving, normen en waarden. Zij gaan hun eigen weg, meisjes van 12 jaar en ouder gaan omwille van zedelijkheidseisen niet naar school en jongens volgen nagenoeg geen voortgezet onderwijs omdat men vindt dat dit niet nodig.

2. Doel project

Doel plan van aanpak is:

1. een onderbouwing te geven voor de subsidie aanvraag van € 600.000, -.
2. startdocument voor de opzet van een Roma doelgroepenbeleid voor de lange termijn.
3. een beschrijving van de besteding van de subsidie van WWI, namelijk binnen een jaar de subsidie te besteden aan extra capaciteit voor handhaving van de leerplicht en extra inzet voor het winnen van vertrouwen bij de Roma door inzet van een intermediair.

Ingezet wordt op het volgende:

- feitelijke bewoning toetsen aan en in overeenstemming brengen met het GBA;
- door huisbezoeken in beeld brengen van de feitelijke gezinssituatie op de belangrijkste leefgebieden, zoals gezondheid, sociaal maatschappelijke omstandigheden en schoolgang;
- actualisering van de leerplichtdossiers;
- bevordering van de schoolgang in het algemeen en van de meisjes van 12 jaar en ouder in het bijzonder.

3. Doelgroep

De doelgroep bestaat uit kinderen en jongeren die leerplichtig zijn en hun ouders als het gaat om bevorderen van de schoolgang.

Als het gaat om het winnen van vertrouwen richt de aandacht zich op de volwassenen en op het in beeld krijgen van de informele leiders.

4. Verwachte resultaten

Na een jaar zijn de volgende resultaten bereikt:

1. alle Roma zijn geregistreerd in het GBA, er is duidelijkheid wie illegaal en legaal verblijven;
2. de leerplicht dossiers zijn actueel;
3. deelname aan het basisonderwijs is optimaal;
4. de deelname van meisjes van 12 jaar en ouder aan het voortgezet onderwijs is voorbereid en er is zo veel mogelijk een begin gemaakt aan de uitvoering;
5. de deelname van jongens van 12 jaar en ouder aan het voortgezet onderwijs is voorbereid en wordt zoveel mogelijk gehandhaafd;

6. er is een bepaalde mate van een vertrouwensrelatie tussen de Roma en de gemeente, met een mogelijk vooruitzicht op een zelforganisatie;
7. er is meer inzicht in mogelijke huiselijke- en gezondheidsproblematiek.
- Kortom de Roma gemeenschap is helder in beeld en er is beleid voor het bevorderen van de schoolgang en deels al in uitvoering.

5. Aanpak/Activiteiten

Een intermediair bezoekt de gezinnen met als doel een vertrouwensband op te bouwen, ouders te motiveren om hun kinderen naar school te sturen, de gezinssamenstelling in beeld te brengen en te vergelijken met registratiegegevens en te onderzoeken welke informele leiders er zijn om te komen tot een zelforganisatie.

De extra leerplicht capaciteit wordt ingezet om de leerling-dossiers te actualiseren, controleren of kinderen/ jongeren daadwerkelijk naar school gaan en desnoods met behulp van dwang dit te bewerkstelligen.

6. Planning

De planning gaat uit van een projectduur van 12 maanden. Afhankelijk van de nog vast te stellen bestedingstermijn wordt de projectduur aangepast.

- Eerste maand: het maken van en een begin van uitvoering van een werkplan.
- Tweede maand t/m negende maand: uitvoering van het werkplan toegespitst op GBA, leerling-dossiers en vertrouwensband en aanpak van rijpende problematiek.
- Tiende maand t/m twaalfde maand: uitvoering werkplan en voorbereiding doelgroep beleid Roma voor de langere termijn op basis van ervaring en evaluatie.

7. Duurzaamheid/vervolg

Het plan van aanpak en straks het werkplan wordt gezien als een start voor een langer doelgroep beleid Roma. Dit omdat de problematiek groot is en de integratie in al zijn facetten van de Roma eerder een kwestie van generaties is dan van (enkele) jaren.

De gemeente Ede zal zich de komende tijd inspannen om meer externe subsidies te verwerven om het Roma beleid duurzaam vorm te kunnen geven.

8. Monitoring/rapportage

De uitvoering zal begeleid worden door een werk- / begeleidingsgroep die eens per kwartaal rapporteert aan het college. In de tiende / elfde maand wordt evaluatie van de eerste negen maanden aan het college aangeboden met een plan voor het vervolg. Zoals eerder vermeld zal het vervolg afhankelijk zijn van verworven subsidies (Europees/ Nederlands Instituut voor Sinti en Roma).

9. Begroting

0,5 fte leerplicht ambtenaar	€ 30.000, -
0,4 fte intermediair	€ 20.000, -
Organisatiekosten / onvoorzien	€ <u>10.000, -</u>
Totaal	€ 60.000, - (inclusief BTW)

Gemeente Sittard-Geleen

1. Inleiding/aanleiding

In de gemeenten Sittard-Geleen en in Stein wonen relatief gezien een behoorlijk aantal Roma/Sinti-inwoners. In Stein gaat het om ongeveer 250 inwoners, waarvan het overgrote deel Sinti. Deze groep is in dit projectplan buiten beschouwing zijn gelaten. In Sittard-Geleen gaat het om ongeveer 350 inwoners, waarvan ongeveer 100 van Roma afkomst zijn. Het is gebleken dat deze doelgroep kampt met ernstige onderwijsachterstanden.

In de gemeente Sittard-Geleen en Stein wordt specifiek geïnvesteerd in deze doelgroep voor wat betreft de voorschoolse fase. Er is een project voorschoolse activiteiten Roma/Sinti-peuters, waarbij

kinderen tot 4 jaar samen met hun ouders kennis maken met educatieve programma's door middel van thuisinterventie. Dit om te voorkomen dat kinderen bij de start van de basisschool al een achterstand hebben op gebied van taalontwikkeling en leerhouding. Bij deze doelgroep komt dit veelvuldig voor en deze achterstand is, als het niet vroegtijdig wordt opgepakt, moeilijk in te lopen. Dit project is opgezet met cofinanciering van de stichting Rechtsherstel en er worden jaarlijks in totaal ongeveer 20/25 peuters bereikt.

Verder is er in de gemeente Sittard-Geleen een project sociale activering voor woonwageneigenaren, waaronder Roma en Sinti. Hiermee worden jaarlijks ongeveer 30 gezinnen bereikt.

De directe aanleiding voor het verzoek van indienen van een projectplan is het signaal van de school voor Praktijkonderwijs (vml. VSO-MLK) in de gemeente Sittard-Geleen voor extra ondersteuning voor de doelgroep Roma/ Sinti-leerlingen. De school geeft aan dat zonder extra ondersteuning de doelstelling van deze school, nl. door middel van in- en externe stage toeleiden naar arbeid, niet haalbaar is. Er zitten op deze school ongeveer 20 Roma/Sinti-leerlingen in de leeftijd van 11 t/m 16 jaar, waarvan 3 Roma-jongens.

Het Regionaal Bureau Leerplicht Westelijke Mijnstreek (RBL) handhaaft de leerplichtwet al gedurende een aantal jaar consequent, ook voor deze doelgroep. Dit heeft als resultaat dat het verzuim van deze doelgroep op basisscholen is teruggedrongen. Maar vooral op het voortgezet onderwijs manifesteert deze problematiek zich nog steeds. Er is contact met de scholen en de doelgroep over het schoolverzuim, maar dit leidt vaak niet tot het gewenste resultaat, dat wil zeggen een diploma. Deze leerlingen weigeren vaak het volgen van een stage en velen van hen belanden uiteindelijk in een (Wajong-)uitkering of in het grijze/zwarte circuit in plaats van uit te stromen naar betaalde arbeid. Van de Roma-leerlingen is bij ons RBL in het afgelopen jaar van 5 leerlingen een melding geweest van verzuim en leerproblematiek. Verder is bekend dat de Roma-leerlingen van de Praktijkschool de maatschappelijke stages weigeren c.q. niet voltooien en daarom geen diploma behalen.

Deze ervaringen uit de praktijk worden ook gestaafd door het onderzoek van de voormalige stichting Rechtsherstel Sinti en Roma, waaruit blijkt dat Roma (en Sinti) kampen met ernstige onderwijsachterstanden, achterstanden die groter zijn dan van overige minderheidsgroepen.

2. Doel van het project

De gemeente wil de Roma-leerlingen van het voortgezet onderwijs extra ondersteuning bieden voor het succesvol voltooien van hun opleiding en het behalen van een startkwalificatie.

3. Doelgroep

Zoals in de inleiding vermeld zijn er ongeveer 100 Roma's in de gemeente Sittard-Geleen. Van de Roma zijn ongeveer 15 in de leeftijd van 11 t/m 16 jaar. Hoewel over het algemeen er evenveel meisjes zijn als jongens, zijn er op dit moment in deze leeftijdscategorie 5 meisjes. Het is opvallend dat het overgrote deel van de 15 Roma-leerlingen in de leeftijd van 11 t/m 16 jaar op of de praktijkschool zitten of het VMBO. Van de 15 zitten er 12 op deze onderwijssoorten, 1 zit op HAVO, 1 op het speciaal voortgezet onderwijs en 1 nog op de basisschool. Er is in onze gemeente op 2 scholen een VMBO-afdeling en 1 praktijkschool.

4. Verwachte resultaten

Door scholing van de professionals op scholen, kunnen de leerkrachten de Roma-leerlingen op een zodanige wijze begeleiden dat zij de school regelmatig bezoeken.

Door de individuele begeleiding van de Roma-leerlingen, waarbij de leerplichtambtenaren betrokken zijn, zijn zij zich bewust van het belang van een regelmatig schoolbezoek en het volgen van stage waardoor zij uiteindelijk een startkwalificatie behalen. Met een startkwalificatie hebben zij betere kansen op de arbeidsmarkt. Daarmee wordt maatschappelijke uitval voorkomen.

Door deze aanpak wordt de kennis over deze doelgroep en het bereiken van doelen voor deze doelgroep geborgd bij het voortgezet onderwijs en de leerplichtambtenaren. Zij kunnen daardoor samen het schoolverzuim in de komende jaren, ook na 2010, beter aanpakken.

5. Aanpak/Activiteiten

Voor de aanpak van deze problematiek is contact gezocht met het externe bureau, dat ingehuurd door de regionale welzijnsinstantie, de voorschoolse educatie uitvoert. Dit bureau heeft een nieuwe methodiek ontwikkeld om kinderen en volwassenen te leren (ambitieuze) doelen te bereiken. Zoals het begeleiden van leerlingen richting stage, startkwalificatie en uiteindelijk betaalde arbeid. De methode is geschreven vanuit de jarenlange ervaringen van het bureau met de doelgroep Roma/Sinti. Het bureau is ontstaan vanuit de schoolbegeleidingsdienst, de tak die de consultatie OWWZ (onderwijs aan woonwagens en zigeunerkinderen) verzorgde.

6. Planning

Zodra het project is goedgekeurd, begin 2010, worden de scholen van het voortgezet onderwijs benaderd over het scholen van professionals en de mogelijkheid om individuele begeleiding te krijgen voor Roma's. Scholen en leerplichtambtenaren kunnen de individuele begeleiding voor Roma's inschakelen gedurende het kalenderjaar 2010.

7. Duurzaamheid/vervolg

Het is niet alleen de bedoeling om deze methode toe te passen voor de doelgroep in samenwerking met de leerplichtambtenaren, maar m.n. het scholen van professionals (waaronder leerkrachten) die met deze doelgroep te maken hebben. Hierdoor wordt de kennis over deze doelgroep en het bereiken van doelen voor deze doelgroep geborgd bij het voortgezet onderwijs en de leerplichtambtenaren. En wordt voorkomen dat na het einde van de ondersteuning de extra dienstverlening stopt en de kennis niet is overgedragen en dus verdwijnt.

8. Monitoring/rapportage

Met het externe bureau worden afspraken gemaakt over de voortgang van het project gedurende 2010. Het externe bureau legt een inhoudelijke en financiële verantwoording af conform het subsidiebeleid van de gemeente Sittard-Geleen, dit houdt in voor 1 april 2011, of indien nodig zoveel eerder.

9. Begroting

Voorgesteld wordt om het externe bureau een subsidie toe te kennen voor het aanbieden van de methodiek aan leerkrachten van de praktijkschool en het VMBO. Bij gebleken interesse van andere scholen bestaat de mogelijkheid om de methodiek breder aan te bieden, bijvoorbeeld aan andere scholen/professionals uit het werkveld.

En tevens een subsidie te verlenen voor het individueel begeleiden van Roma-leerlingen, prioritair meisjes, in de leeftijd van 11 t/m 16 jaar. Met als doel begeleiding/bemiddeling bij problemen van schoolverzuim (zoals het weigeren van maatschappelijke stages), begeleiding/bemiddeling naar arbeid, maar ook bijvoorbeeld (indien nodig) crisisinterventie.

De kosten zijn voor 2010:

▪ inhuur bureau voor scholing leerkrachten: (voor minimaal 3 cursussen op basis van minimaal 44 contacturen per cursus)	€ 15.000, -
▪ inhuur van bureau voor individuele begeleiding (van minimaal 5 Roma-leerlingen, prioritair meisjes)	€ 15.000,-
Totaal:	€ 30.000, - (incl. BTW)

Gemeente Lelystad

1. Inleiding/Aanleiding

Lelystad hoort bij de 11 steden waar de eerste Roma zich vestigden. Schattingen van Forum geven aan dat het in Lelystad op dit moment om ongeveer 50 huishoudens gaat, met in totaal 300 personen. Voorzichtige schattingen geven aan dat het om ongeveer 80 kinderen tot 18 jaar gaat.

In juni 2007 is vanuit de lokale buurtnetwerken een globale inschatting gemaakt van de problematiek rond Roma en Sinti kinderen. Daaruit beek dat van de ongeveer 57 kinderen die dan tussen de 8 en 23 jaar zijn, er 35 contact hebben gehad met de politie. Dat is 61%. En van de 29 kinderen die dan tussen de 15 en 23 jaar zijn, hebben 15 kinderen de school zonder diploma verlaten. Dat is 52%. En van de

schoolgaande kinderen die de basisschool bezoeken (34 kinderen), maakt de school zich over 19 kinderen zorgen op het gebied van ontwikkeling, gedrag en/of opvoeding. Dat is 56%. En een aantal kinderen komen pas tussen het 5de en 6de levensjaar op school, en hebben daardoor een achterstand. Vervolgens is gekozen om zoveel mogelijk bestaande voorzieningen te gebruiken in plaats van nieuwe voorzieningen te realiseren. Maar het blijkt dat extra inzet voor in het bijzonder intermediairs en vanuit leerplicht gewenst is om een verandering in de deelname aan het onderwijs te bewerkstelligen.

2. Doel van het project

Meer onderwijs voor deze kinderen. Enerzijds door ze eerder toe te leiden naar school (niet pas met 5 of 6 jaar) en de voorschoolse voorzieningen. En anderzijds door (voornamelijk meisjes) op school te houden tot (indien mogelijk) een startkwalificatie is gehaald.

3. Doelgroep

De doelgroep bestaat uit kinderen en jongeren die leerplichtig zijn en hun ouders als het gaat om bevorderen van de schoolgang.

4. Verwachte resultaten

Na een jaar zijn de volgende resultaten bereikt:

- De leerplicht dossiers van de leerplichtige kinderen en jongeren zijn actueel;
- De deelname aan voorschoolse voorzieningen is toegenomen;
- De deelname aan het basisonderwijs is optimaal;
- Goede afstemming tussen intermediairs en leerplicht om de deelname van kinderen ouder dan 12 jaar aan het onderwijs te bevorderen.
- Het streven om de deelname van meisjes van 12 jaar en ouder aan het voortgezet onderwijs te versterken is beleidsmatig voorbereid en indien mogelijk gestart met de uitvoering.
- Er is meer inzicht in mogelijke huiselijke- en gezondheidsproblematiek in gezinnen.

5. Aanpak/activiteiten

De werkgroep die al sinds 2007 bestaat zal een nieuwe impuls krijgen. Vanuit de werkgroep zal een projectplan worden opgesteld waarin de reguliere instellingen (peuterspeelzalen, consultatiebureaus, scholen, schoolmaatschappelijk werk, leerplicht ed.) gezamenlijk tot afspraken komen om binnen hun reguliere taken juist ook in te zetten voor Roma en Sinti.

Om daadwerkelijk tot de gewenste resultaten te komen, is specifieke inzet nodig vanuit de leerplicht en van intermediairs. Beiden zijn al aanwezig in Roma gezinnen, en met de extra inzet kan gezamenlijk de deelname van de jongeren aan het onderwijs worden bevorderd. De aanpak richt zich dan op kind en gezin om het belang van naar school gaan te kunnen onderstrepen. Het is al vaker gebleken dat men niet kan insteken op één probleem zonder ook op andere terreinen een investering te doen. Het is van groot belang dat de directe omgeving van het kind ook meebeweegt. Als je alleen de schoolgang aanpakt dan zal je direct uitkomen op problemen op andere leefgebieden.

6. Planning

- De werkgroep zal begin februari bij elkaar om te komen tot een projectplan.
- Het projectplan zal in de stuurgroep Jeugd worden bekrachtigd op 28 mei 2010 en daarna uitgevoerd worden.

- De extra inzet van intermediairs en leerplichtambtenaren wordt zodanig voorbereid dat zo snel mogelijk kan worden begonnen.
- Januari 2011 vindt een evaluatie plaats op basis waarvan het vervolgplan wordt opgesteld.

7. Duurzaamheid/vervolg

Door in het projectplan voornamelijk gerichte afspraken te maken met de reguliere instellingen proberen we de aandacht voor Roma en Sinti kinderen te verankeren. De extra impuls vanuit de inzet van intermediairs en leerplicht moet dit ondersteunen. Een evaluatie in januari geeft verder zicht op wat in Lelystad voor de komende jaren nodig is om de gewenste omslag te bewerkstelligen.

8. Monitoring/rapportage

Het projectplan biedt straks de kaders waarbinnen de afspraken zijn gemaakt. Daarin zal ook aandacht worden besteed aan de specifieke te verzamelen gegevens. In september vindt een tussenrapportage plaats en in januari 2011 een evaluatie.

9. Begroting

0,5 fte leerplicht ambtenaar	€ 30.000, -
0,3 fte intermediairs	€ 25.000, -
Organisatiekosten / onvoorzien	€ <u>5.000, -</u>
Totaal	€ 60.000, - (incl. BTW)

Begroting⁸

Nieuwegein	€ 88.320, -
's-Hertogenbosch	€ 60.000, -
Oldenzaal/Enschede	€ 112.000, -
Veldhoven	€ 59.768, -
Utrecht	€ 60.000, -

⁸ De projectkosten van de gemeenten zijn inclusief BTW

Capelle aan den IJssel	€ 57.500, -
Ede	€ 60.000, -
Sittard-Geleen	€ 30.000, -
Lelystad	€ 60.000, -
Onvoorziene kosten	<u>€ 12.412, -</u>
 Totaal:	 € 600.000, -